

Премијер Македоније Зоран Заев борави у Сарајеву. Као гост сестринске Социјалдемократске партије Босне и Херцеговине, он је један од учесника великог скупа политичара ове оријентације који тражи одговоре на питања будућности социјалдемократије у БиХ, на Балкану и Европи.

У брифингу који је организиран за новинаре „Дневног аваза“, телевизије ТВ 1 и портала НАП, Заев је најприје истакао да је „љевица у цијелој Европи у слабом положају, а у Европском парламенту је у опозицији“.

Пуно сиромашних

Заев истиче да та опција има будућност и да њено вријеме тек долази.

- Неких 2 до 3 посто је богатих, а више од 80 посто становништва испод прага сиромаштва. Љевица то може само уравнотежити. Десне странке подржавају капитализам и не гледају на раднике и социјално рањиве категорије.

Долази вријеме љевице у цијелој Европи, па и код нас. Ако имају добар програм, знају како радити с грађанима, имају шансу. Промјене су добре. Но све зависи од капацитета странака, лидера, како ће то промовирати, како ће се допасти људима – каже Заев.

Говорећи о уласку Македоније у НАТО, он истиче да његова држава већ има позив за приступање.

- Имамо аутоматску позивницу, испунили смо критерије. Проблем имамо с Грчком која има проблем с нашим уставним именом. Вјерујем да се рјешење може наћи. Договор с Грчком о имену Македоније је могућ. Позивница није аутоматски и чланство у НАТО. Док траје ратификација нашег приступања, с Грчком можемо ријешити проблем имена.

Причам с надом јер с том државом имамо изврсне пријатељске односе. Надам се да ћемо наћи рјешење за ово осјетљиво питање – каже Заев.

Истиче и да чланство у Европску унију за земље западног Балкана нема алтернативе.

- Надам се да ће слиједеће године свака од држава направити искорак. БиХ да добије кандидатски статус, Македонија - датум за преговоре, као и Албанија, која тражи исто. Да Косово коначно потпише Споразум о стабилизацији и придруживању, те да Црна Гора и Србија ријеше нека од поглавља како би добили приступ новим структурним фондовима који су важни за развој.

Не оптерећујем се тиме ко ће бити лидер у региону. Нека будемо сви лидери, само нек је грађанима боље, нека имају бољи животни стандард. Они то очекују од нас и због тога и траже да идемо у ЕУ – наводи Заев.

Истиче и да је ЕУ на Балкану добила конкуренцију.

- ЕУ све више жели да нам помогне. Унија нема алтернативу, али се Брисел на нашем подручју суочава с све више легитимних интереса актера изван ЕУ. Ту су Русија, Турска, Кина... сви они имају своје интересе. За нас нема алтернативе ЕУ и вриједностима Европе и сматрам да Унија треба помоћи што више може. А ми ћемо се потрудити да дамо што више аргумената да нам помогну.

Грађани су ти који мијењају ствари. Они могу потврдити власт, али је у промијенити. Они се питају.

Глобално село

Постало је јасно да Балкан није више буре барута. Интернет технологије довеле су до тога да смо грађани глобалног села. Када је друштво зрело за промјене, има механизма

да се оне и десе и ствари крену напријед. Када није, нека се и то потврди. Али сви заједно имамо обавезу да регион западног Балкана гурамо напријед – истиче он.

Говорећи о односима у регији, Заев истиче да је обавеза политичара да стално раде на њиховом унапређењу.

Истиче и вишедеценијско искуство живљења у истој држави, великим менталитетским сличностима и међусобним везама људи овог региона међу собом.

- Што више међу собом сарађујемо, Европа ће нас више цијенити – истиче он.

Наглашава да постоје и питања која су осјетљива, али да је обавеза политичара да међусобно сарађују.

- Владе и политичари постоје због грађана. Другог смисла немамо – наглашава Заев.

Упитан како ријешити кључну препреку – Грчко противљење имену Македоније, премијер Заев истиче да до сада „с Грчком нисмо имали суштинских разговора на ту тему“.

- И с наше стране било је провокациј. Немате лагодну ситуацију да би сте могли наћи рјешење. Овдје смо упућени једни на друге, историја је заједничка, мада имамо и посебности. Нека то буде онда нешто што нас повезује, а не раздваја. То је и модус за налажење рјешења проблема. Када имате релаксирану ситуацију, када вас ствари не свађају, већ приближавају, полако се нађу и рјешења неких питања.

Вјерујем да ћемо у оквору употребе неког новог имена, које ће замијенити FYROM (Бивша југословенска република Македонија оп.а.), наћи рјешење. Нас је признало 137 земаља свијета, од укупно 193 чланице Уједињених народа. Не знам како би смо Америци, на примјер, сада рекли – „погријешили сте што сте нас признали под именом

Република Македонија“. То је проблем.

Али, вјерујем и да Грчка страна има своје разлоге. Сјеверни дио те земље зове се исто Македонија. То је један регион. И за нас је то ок. Поштујемо да се тако декларирају. А ми смо држава Македонија. Но, ваљда можемо гледати и да нас ријеч „Македонија“ повезује. Ако у том правцу гледамо, рјешење се може наћи.

Немамо амбиција да окупирамо Грчку, нити ће Грчка окупирати нас. То су прошла времена. Можемо само, као туристи, „окупирати“ њихове плаже – каже Заев.

Фокусиран је на чланство у ЕУ, али истиче да ће се то десити тек када „нам стандард буде приближан стандарду њихових грађана. Прије тога неће нас примити“.

- Ако нам је стандард у једном тренутку слабост, она је и предност. Привлачнији смо за инвеститоре. Јер они могу више зарадити. Наша је обавеза да створимо претпоставке – бољу инфраструктуру, квалитетније услуге, транспарентност... тиме побољшавамо стандард наших грађана. А ја као љевичар, у свему томе гледам и интересе радника, обичних људи – наглашава македонски премијер.

Проблем с Србијом

Током брифинга за новинаре он је доста детаљно елаборирао како је превладао недавну кризу у односима с Србијом.

- Било је неколико тренутака када сам желио толико тога рећи у вези односа с Србијом, али сам прешутио. Вјероватно је то било рјешење. Јер у том моменту нисам имао одговор на питање шта се дешава, који је разлог?! А новинари питају. Био сам стрпљив, као и моја администрација, министри у влади коју водим. Рекли смо да видимо шта се дешава. Ипак смо с Србијом пријатељска земља. Не гледамо неке разлоге да се свађамо. И за 7-10 дана ријешило се то.

Да смо импулсивно реагирали, услиједио би одговор друге стране. И какве смо ми то онда слуге нашим грађанима? Никакве!

Била је недјеља. Јавио ми се наш министар унутрашњих послова и каже да се цијела амбасада Србије пакује и сели из Македоније. По дипломатском протоколу то значи да је слиједећи корак – напад! И министар ми каже да по протоколима, он мора појачати сјеверну границу – мора послати наоружане људе. Замолио сам га да то не ради. Вјеровао сам да ћемо проблем ријешити. И ријешили смо га у миру.

То вам је као и код куће. Дођете с посла уморни. Дође до конфликта, брачни другови онда не причају, дјеца пате, шира породица... онда вам треба времена да све то исправите... а све се могло избјећи да сте прешутили и били стрпљиви.

Мени су 43 године, немам неког искуства. Али знам да се кроз пријатељство може донијети срећа за све. У непријатељству сви пате. Ми смо дуго година живјели у заједничкој земљи и имамо много разлога да и сада градимо пријатељства – истакао је Заев.

(Дневни аваз)